

ШЫМКЕНТТІҢ ТУРИЗМІ НЕГЕ АҚСАП ТҰР?

Соңғы жылдары Шымкент қаласында туризм саласы айтарлықтай көнжелеп келеді. 2024 жылы «eQonaq» жүйесінің деректері бойынша, мұнда келген шетелдік туристер саны 39 887 адамды құрап, 2023 жылмен салыстырғанда шамамен 900 адамға азайды.

Бұл көрсеткіш қаланың туризм саласының дамуына қатысты үлкен цифрлар де-сек артық айтпагандығымыз. Сонымен қатар, Шымкенттің туризм рейтингіндегі орын жоғалтуы да бұл саладагы проблемалар мен оның дамуына кедергі болатын факторларды айқындауды.

Ең өүелі туризм инфрақұрылымының жетіспеушілігі. Шымкент қаласының туризм саласындағы басты мәселелердің бірі – инфрақұрылымның толық жетілмелегендігі. Алматы мен Астана сияқты ірі мегаполистер мен салыстырғанда Шымкентте туристерге қызмет көрсететін инфрақұрылым өлі де көнжелеп келеді. Туризмді дамыту үшін көлік, қонақүйлер, музейлер, демалыс орындары мен туризмің көзметтердің сапасы мен қолжетімділігі маңызды рөл атқарады. Шымкенттегі көлік байланыстары мен инфрақұрылымның заманауи талаптарға сәйкес болмауы да туризмге теріс етеді.

Жарнама мен маркетингтің әлсіздігі. Үшінші мегаполисте туризм өлеуеті бар, бірақ оны жеткілікті дөрежеде насихаттау мен жарнамалу жоқтың қасы. Алматы мен Астана қалалары өздерінің туризмін мүмкіндіктерін халықаралық деңгейде таныстыруды үлкен жетістіктерге жетті, ал Шымкент арзан әрі тиімді маркетинг құралдарын қолдануда артта қалды. Бұл бағыттагы жұмыс өлі де жетілдірілуді қажет етеді. Туризмді дамытудың басты жолы – әлемдік деңгейде таныту, халықаралық туризм көрмелер мен форумдарға белсененді қатысу, қала мен оның ерекшеліктерін туризстер арасында кеңінен насихаттау.

Шымкент – тарихи және мәдени жағынан бай қала. Қалада көптеген тарихи ескерткіштер, көне қалалардың орындары мен мәдени мұралар бар. Алайда, бұл тарихи байлықтың туризтердің қызықтыру үшін жеткіліксіз екенін көруге бола-

ризм стратегиясының жоқтығы да оның төмөндеуіне себеп болуда.

Сондай-ақ туризм саласына арналған кадрлар мен қызыметкерлердің көсіби деңгейнің темендігі дамуга көнжелеп келтіруде. Туризм индустриясындағы мамандардың жетіспеушілігі мен қонақжайлышың мәдениеттің төмендігі де туристердің қалага деген қызығушылығын азайтады.

Климаты жанға жайлыш болса да өзірге экологиялық туризм толықтай игерілмеген. Шымкент маңында табиғат аясында демалу арқылы экотуризмді дамыту үшін қажетті инфрақұрылым жетіспейді. Туристердің табиғатпен байланысқа түсіп, қаладан тыс жерлерде демалуға мүмкіндігі болмайдың талапынан, олар бұл бағытта басқа аймақтарға бағытталуы өбден мүмкін. Алма-

ты облысындағы табиғат қорықтары мен экотуризмге негізделген бағыттардың жоғары дамуы да Шымкенттің осы саладагы әлсіздігін көрсетеді.

Әлемдік тәжірибелі ескеріп, Президент тапсырмасын жүзеге асыру үшін қала өкімдігі мен туризм саласындағы мамандарды осы мәселелерді шешуше бағытталған кешенді шараларды шұғыл түрде қабылдауда қажет сияқты. Себебі туризм кез келген аймақтың жоғары кіріс көзі болып табылатын саласы. Олай болса, Шымкенттің туристік әлеуетін арттыру үшін жаңа туристік бағыттарды дамыту, инфрақұрылымды жетілдіру, халықаралық нарықта белсенді жұмыс жасау және мәдени іс-шараларды үйимдастыру бүтінгі күндегі кезек күттірмейтін мәселе.

Ұлжан НАУПАБАЕВА.

АШМ: КАРТОП ҚОРЫШКІ ҚАЖЕТТІЛІКТІ ТОЛЫҚ ҚАМТАМАСЫ ЗЕРГЕ ЖЕТКІЛІКТІ

Премьер-министрдің тапсырмасы бойынша Ауыл шаруашылығы, Сауда және интеграция министрліктері елдерінде картоп нарығындағы қалыптасқан ахуалға тұрақты түрде бақылауда жүргізуде.

Көрші елдердің, әсіресе избекстан тараپынан сұраныстың артуына және экспорттың бағаның жоғары болуына байланысты биыл картоп экспорты 1,5 есеге, яғни 411 мың тоннадан 605 мың тоннага дейін өсті. Картопқа деген аса жоғары сұраныс ішкі нарыққа – әлемдік деңгейде таныту, халықаралық туризм көрмелер мен форумдарға белсененді қатысу, қала мен оның ерекшеліктерін туризстер арасында кеңінен насихаттау.

Шымкент – тарихи және мәдени жағынан бай қала. Қалада көптеген тарихи ескерткіштер, көне қалалардың орындары мен мәдени мұралар бар. Алайда, бұл тарихи байлықтың туризтердің қызықтыру үшін жеткіліксіз екенін көруге бола-

соңғы алтада экспортқа бағытталған өндірушілер арасында бағаның құрт өсүі (170 теңгеден 270 теңгеге дейін) тіркелді.

Осылан байланысты, ішкі нарықтағы картоп бағасын тұрақтандыру мақсатында 2025 жылғы 18 қантарда өткен Сауда қызыметті мәселелері жөніндегі ведомство-аралық комиссия отырысында картопты үшінші елдерге өкетуді 6 ай мерзімге шектеу туралы шешім қабылданды. Бұл шара ЕАЭО елдеріне қолданылмайды, алайда бұл бағыттагы экспортқа бақылауда жүргізіледі. Сонымен қатар қалыптасқан жағдайда ескере отырып, биылғы 16 қантарда экспортқа фитосанитариялық сертификаттар беру толығымен тоқтатылды.

Қабылданған шаралар картоп бағасының тұрақтылығын қамтамасыз етүге, бағаның негізсіз өсүіне жол бермеүге және нарыққа қатысушылар тараапынан алыпсатарлық әрекеттерге жол бермеүте бағытталған.

Сондай-ақ Сауда және интеграция министрлігінің аумақтық органдары монополияға қарсы органның аумақтық бөлімшелерімен бірлесе отырып, жағдайға күштейтілген қадағалау

жүргізеді және сауда қызыметі мәселелері бойынша қолданыстағы заңнаманы бұзған жағдайда олар нарыққа қатысушыларға шұғыл ықпал ету шараларын қабылдайды.

КР АШМ деректері бойынша, бүгінгі таңда қолда бар қорлар 2025 жылғы ерте егін жинау науқанына дейін ішкі қажеттілікке толық жабу үшін жеткілікті. 19 қантардағы жағдай бойынша қорлар сауда желіліріндегі қорларды есепке алмағанда 850 мың тоннадан асады (картоп өсірушілер қоымдастығы бойынша 600 мың тонна, тұрақтандыру қорларындағы 68 мың тонна, жеке қосалқы және шағын шаруашылықтардагы жертөлелерде 200 мың тоннадан астам).

Еліміздің ауыл шаруашылығы министрлігі картоп қорының жеткілікті екенін мөлімдеді, дегенмен базарларда картоптың бағасы неге шарықтап барады?

Соңғы онкүндікте картоп бағасы екі есеге артып, халықтың наразылығын тутығызуда. Кейбір аймақтар жәрмеңке және өлеуметтік дүкендер арқылы бағаны ырықтандыруды колға алған, дегенмен әлі шарықтаган баға өз орнына қайта түсер түрі жоқ.

Шолушы.

ҚАЗАҚСТАНДА ТАҒЫ БІР ҚҰЖАТ ЭЛЕКТРОНДЫҚ ФОРМАТКА АУЫСТЫРЫЛАДЫ

Қазақстанда тағы бір анықтама электрондық форматқа ауыстырылмақ. Тиісті бүйірек жобасын Денсаулық сақтау министрлігі жариялады.

Электронды еңбекке жарамсыздық парагы қағаз нұсқасы сияқты адамның уақытша еңбекке жарамсыздық екенін растижды және оны жұмыстан уақытша босату мен еңбекке жарамсыздық бойынша жәрдемақы алу құқығын қамтамасыз етеді.

“Аурухана парагы мен уақытша еңбекке жарамсыздық анықтамасы аурулар, жарақаттар, уланулар және басқа да уақытша еңбекке жарамсыздық жағдайларымен, санаторий-курорттық емдеу, науқас туысина күтім жасау қажеттілігі, карантин, стационарлық жағдайда протездеу, жүктілік және боланумен байланысты уақытша еңбекке жарамсыздық сараптамасының нәтижелері бойынша электрон құжат түрінде рәсімделеді”, – делінген құжат мәтінінде. Анықтаманы қазақстандықтар, қандастар, сондай-ақ Қазақстан аумагында тұратын шетел азamatтары ала алады.

“Мемлекеттік және заңмен қоргалатын өзге де құпиялардың қамтитын тұлғалардың жеке санаттарына және уақытша еңбекке жарамсыздық бойынша, жүктілік пен болсану бойынша жәрдемақы төлеу мақсатында уақытша еңбекке жарамсыздық парагы қағаз түрінде беріледі”, – делінген бүйірек жасында.

Электронды еңбекке жарамсыздық парагын медициналық қызыметпен айналысуга лицензиясы бар үйымдар рәсімдеп, бере алады.

